

Raadsvoorstel

Grondstoffenbeleidsvisie - onderdeel huishoudelijk afval
Zaaknummer: Z206552-2019

Aan de gemeenteraad.

Inleiding

Grondstoffen raken op. We gebruiken meer dan de aarde ons kan bieden. We vervuilen onze zeeën en dieren sterven door onze vraag naar kunststoffen. Het is noodzakelijk dat we actie ondernemen om de aarde leefbaar te houden voor toekomstige generaties. Als college zetten we hier dan ook vol op in en omarmen we het streven naar een afvalloze samenleving.

Relatie met andere beleidsvelden

Met het collegeprogramma 'De kracht van samen' wil de gemeente bouwen aan een sociaal, vernieuwend en duurzaam Leeuwarden en hebben we aangegeven aan te sluiten bij de 17 internationale doelen van de Verenigde Naties die op dit gebied zijn geformuleerd. De voorliggende grondstoffenbeleidsvisie sluit hier naadloos op aan en past ook binnen het programma Volhoudbaar dat zich richt op de transitie van een lineaire naar een circulaire economie in 2050. De gemeente Leeuwarden heeft een sterke uitgangspositie doordat partijen als Vereniging Circulair Fryslân, Innovatiepact Fryslân, onze kennisinstellingen en Omrin actief zijn in onze regio en gemeente.

Circulaire economie

In een circulaire economie gaan we van bezit naar gebruik. Hierin bestaat geen afval, maar worden grondstoffen in de keten gehouden. Kringlopen zijn gesloten en grondstoffen worden optimaal en hoogwaardig hergebruikt bij de vervaardiging van nieuwe producten. Er is geen sprake meer van reststromen die de keten verlaten. De gemeente Leeuwarden wil en moet hier uiteraard haar steentje aan bijdragen. De gemeente Leeuwarden heeft in 2017 het Grondstoffenakkoord ondertekend en zich hiermee gecommitteerd aan het streven naar een circulaire economie in 2050.

Geen afval, maar grondstoffen

De afval/grondstoffenbeleidsvisie van de gemeente Leeuwarden is één van de elementen van het gemeentelijk beleid om meer grondstoffen en materialen terug te winnen/hergebruiken. We noemen deze afvalbeleidsvisie een grondstoffenbeleidsvisie, want dat is waar we naar streven; geen afval meer, maar grondstof in een circulaire economie.

Preventie

Om tot een afvalloze samenleving te komen is een aantal forse stappen noodzakelijk. Voorop staat dat we de hoeveelheid afval willen verminderen. Beter nog dan het scheiden en recyclen van afval is het voorkomen van het ontstaan van afval. We willen stevig inzetten op de preventie van afval. Wanneer afval dan toch ontstaat, moeten we er zo slim mogelijk mee omgaan. Dat moet via bronscheiding én nascheiding. In Leeuwarden wordt per inwoner per jaar zo'n 560 kilogram afval geproduceerd. Hoewel het merendeel hiervan

gelukkig wordt gescheiden, door inwoners en door de scheidingsinstallatie, gaat helaas toch nog zo'n 30% (166 kg per inwoner per jaar) naar de verbrandingsinstallatie.

Betere scheiding loont

Het recyclen van grondstoffen is niet alleen goed vanuit oogpunt voor het milieu, maar ook vanuit financieel oogpunt. Per 1 januari 2019 heeft het kabinet de verbrandingsbelasting verhoogd van 13 euro naar ruim 32 euro per ton. De verhoging van de verbrandingsbelasting past in de vergroening van het Rijksbeleid en het stimuleren van gemeenten om te streven naar de landelijke doelstelling van 100 kilogram (brandbaar) restafval per inwoner per jaar. Door beter te scheiden en grondstoffen in de keten te houden, hoeft er minder te worden verbrand. Dit levert een besparing op in de verwerkingskosten. Dit heeft een positief effect op de hoogte van de afvalstoffenheffing.

Terugblik informatieavonden gemeenteraad

Open Podium in 2018

In september 2018 bent u geïnformeerd over het huidige beleid, de resultaten van de gemeente Leeuwarden en over de ontwikkelingen die gaande zijn rondom de afvalinzameling. Tijdens deze bijeenkomst is aangegeven dat het college naar uw raad komt om een stip op de horizon (ambitie) vast te laten stellen.

Informatieavond 'visie huishoudelijk afval' mei 2019

Op 15 mei jl. is uw raad geïnformeerd over onze ambitie om aan de landelijke doelstelling van 100 kg restafval¹ per inwoner per jaar te voldoen. Tijdens deze avond heeft uw raad reflectie gegeven op deze doelstelling. Er is een heldere boodschap meegegeven om haast te maken met het realiseren van de doelstelling. U heeft die avond meegegeven welke punten u belangrijk vindt in de uitwerking van de landelijke doelstelling:

- rekening houden met minima (afvalstoffenheffing moet betaalbaar blijven);
- zet in op bestrijden en voorkomen van ontwijkgedrag;
- zet in op belonen i.p.v. straffen;
- preventie van afval;
- kosten zo laag mogelijk houden.

Ambitie en randvoorwaarden

Wij hebben de input van uw raad tijdens de informatieavond benut om randvoorwaarden op te stellen voor toekomstige maatregelen voor het realiseren van onze ambitie en doelstellingen.

De doelstelling is maximaal 100 kilogram restafval per inwoner per jaar in te zamelen vanaf 2022. De tweede doelstelling is om de hoeveelheid restafval verder te laten dalen naar 30 kilogram restafval in 2030 om uiteindelijk een afvalloze samenleving te realiseren in 2050.

¹ De doelstelling gaat over fijn restafval en grof afval. Fijn restafval is het afval dat wordt aangeboden via de grijze sortibak/mincontainer of ondergrondse restafvalcontainer. Grof afval is het afval dat te groot is voor deze inzamelmiddelen (bank, koelkast, stoelen etc).

Wij willen het uitvoeringsbeleid (de maatregelen) samen met uw raad, inwoners en betrokken organisaties vormgeven.

Randvoorwaarden voor het uitvoeringsbeleid:

1. We stimuleren inwoners tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid in het voorkomen van afval.
2. We zetten in op preventie van het ontstaan van afval.
3. We zetten in op betere afvalscheiding door inwoners en meer recycling van grondstoffen samen met kennisinstellingen en bedrijven;
4. Inwoners die minder afval produceren worden hiervoor beloond.
5. We houden rekening met de minderdraagkrachtigen in onze gemeente.
6. We faciliteren inwoners met de juiste service en voorzieningen.
7. We bevorderen samenwerkingen, benutten regionale kansen en stimuleren lokale initiatieven op gebied van circulaire economie.
8. We volgen technologische ontwikkelingen en daar waar mogelijk sluiten we aan op innovatieve maatregelen.
9. We zullen de financiële effecten van de voorgestelde maatregelen, die uit deze ambitie volgen, voor inwoners in kaart brengen, afgezet tegen de financiële lasten van het peiljaar 2019.

Vervolgstappen

Organiseren panels

In de volgende fase komen de beschikbare maatregelen aan bod die moeten leiden tot het realiseren van de ambities en doelstellingen. In samenwerking met de Faculteit Gedrags- & Maatschappijwetenschappen van Campus Fryslân wordt een panel van inwoners gevormd. Bij het opstellen, bedenken en voorleggen van deze maatregelen zal gebruik worden gemaakt van dit panel.

Terugkoppeling aan de raad

Het advies van dit panel over oplossingen en maatregelen die de gewenste ambitie moeten realiseren, wordt gedeeld met uw raad. Van de potentiële maatregelen wordt (waar mogelijk) de impact op het milieu aangegeven (vermindering hoeveelheid restafval) en de financiële gevolgen voor de inwoners. De gezamenlijke maatregelen vormen het uitvoeringsplan waarover uw raad zal worden geïnformeerd.

Leeuwarden, 25 juni 2019,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester,

secretaris.